

PL

PL

PL

KOMISJA EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 6.10.2010
KOM(2010) 553 wersja ostateczna

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

**Polityka regionalna jako czynnik przyczyniający się do inteligentnego rozwoju w
ramach strategii Europa 2020**

SEK(2010) 1183

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

**Polityka regionalna jako czynnik przyczyniający się do inteligentnego rozwoju w
ramach strategii Europa 2020**

1. WPROWADZENIE

Niniejszy komunikat opisuje rolę polityki regionalnej we wdrażaniu strategii Europa 2020¹ w obszarze inteligentnego wzrostu, a w szczególności w realizacji projektu przewodniego „Unia innowacji”. Jak podkreśliła Rada Europejska², polityka regionalna może uwolnić potencjał wzrostu UE poprzez promocję innowacji we wszystkich regionach, zapewniając przy tym komplementarność pomiędzy unijnym, krajowym i regionalnym wsparciem dla innowacji, badań i rozwoju, przedsiębiorczości oraz TIK. Polityka regionalna jest rzeczywiście podstawowym środkiem przełożenia priorytetów Unii innowacji na działania praktyczne w terenie.

Cel ten osiąga, tworząc korzystne warunki dla innowacji, edukacji i badań, propagując w ten sposób inwestycje w badania i rozwój oraz wiedzę, a także prowadzenie działań oferujących wyższą wartość dodaną. Dzięki temu ułatwi ona państwom członkowskim i regionom sprostanie ogromnemu wyzwaniu, jakim jest zwiększenie zdolności innowacyjnych oraz rozszerzenie badań naukowych i rozwoju w przedsiębiorstwach oraz wzmocnienie ich powiązań z uniwersytetami i ośrodkami badawczymi.

Regiony odgrywają podstawową rolę, ponieważ są głównymi partnerami instytucjonalnymi dla uniwersytetów, innych instytucji badawczo-edukacyjnych i małych oraz średnich przedsiębiorstw, które to organizmy stanowią klucz do procesu innowacji, co czyni je z kolei niezbędnym elementem strategii Europa 2020.

Niniejszy komunikat uzupełnia komunikat na temat *Unii innowacji*, wzywając twórców polityki w państwach członkowskich na wszystkich szczeblach do podjęcia niezwłocznych działań w celu zainwestowania większej części zasobów wciąż dostępnych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) w bieżącym okresie programowania na stymulowanie inteligentnego rozwoju. Dokument w pierwszej kolejności przedstawia sytuację w regionach w odniesieniu do badań i rozwoju oraz innowacji, a także wspomina, jakie środki zaplanowały zainwestować w tych obszarach regiony. Następnie opisuje on główne elementy zwiększonego wysiłku na rzecz wspierania badań i rozwoju oraz innowacji w ramach polityki regionalnej UE. Na końcu dokumentu przedstawiono konkretne pomysły na realizację takich wysiłków.

¹ COM (2010) 2020 „Europa 2020: Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.”

² Rada UE EUCO 13/10, 17 czerwca 2010 r.

2. POTENCJAŁ INNOWACJI NA POZIOMIE REGIONÓW I WYZWANIA Z NIMI ZWIĄZANE

Unia innowacji opiera się na szerokiej koncepcji innowacji obejmującej nie tylko nowe lub udoskonalone produkty i procesy, lecz również usługi, nowe metody marketingu, budowania świadomości marek oraz projektowania, a także nowe formy organizacji przedsiębiorstw oraz sposobów współpracy. Innowacja jest coraz częściej pojmowana jako otwarty system, w którym różne podmioty współpracują i współdziałają ze sobą.

Co za tym idzie, publiczne wsparcie dla innowacji musi zostać dostosowane do tej zmiany, uzupełniając wysiłki mające na celu wsparcie badań i technologii o promocję otwartej współpracy pomiędzy wszystkimi zainteresowanymi stronami.

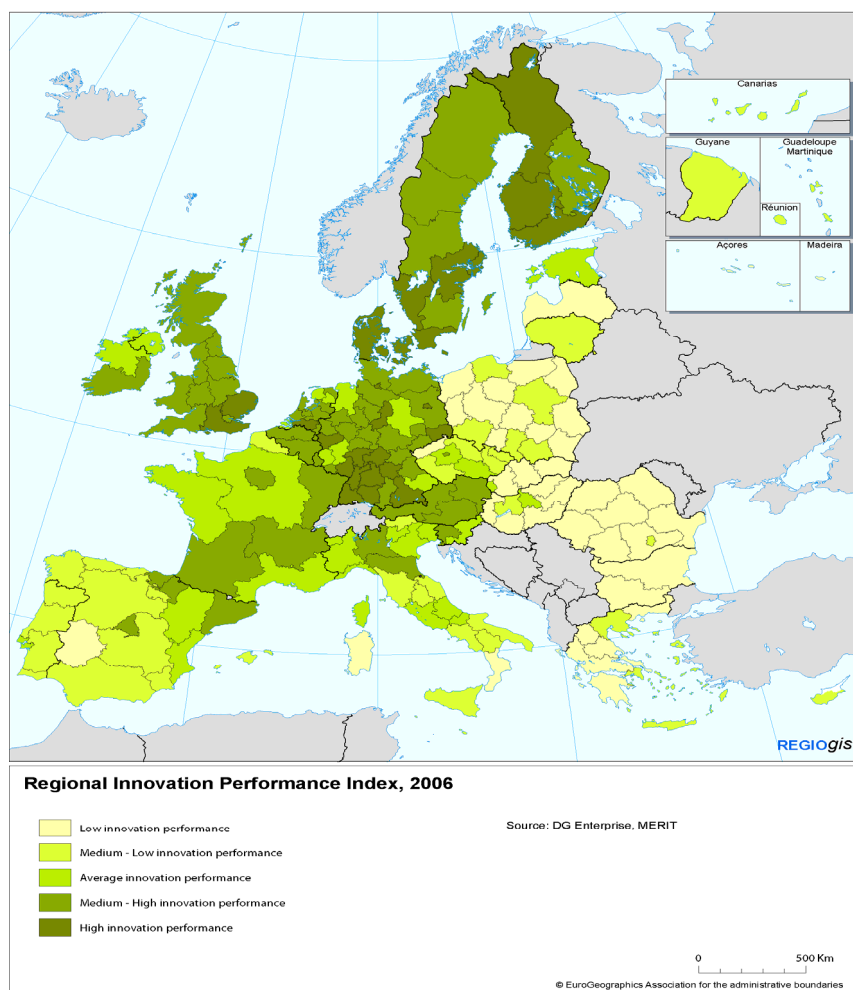
Takie wsparcie jest uzasadnione, ponieważ siły rynkowe nie zawsze są w stanie zapewnić wystarczające długoterminowe finansowanie inwestycji z powodu różnic pomiędzy korzyściami społecznymi i prywatnymi, niepewnych rezultatów, asymetrii informacji i niedoskonałości systemu (np. niewydajnych uregulowań). Interwencja organów publicznych może w równym stopniu ułatwić tę zmianę. Podział geograficzny innowacji jest jednak bardzo zróżnicowany – niektóre regiony konkurują na całym świecie, sytuując się w czołówce postępu technologicznego, podczas gdy inne walczą, by zbliżyć się do tej czołówki, przyjmując i dostosowując innowacyjne rozwiązania do własnej szczególnej sytuacji („podziały ze względu na stopień innowacyjności”). Wsparcie publiczne musi odzwierciedlać tę różnorodność, dopasowując strategie i działania do poszczególnych przypadków.

2.1. Różnorodność regionalna służąca wspólnemu celowi: inteligentnemu rozwojowi

Aby osiągnąć cel strategii Europa 2020, jakim jest inteligentny wzrost, należy zmobilizować cały potencjał innowacji regionów UE. Innowacje są ważne dla wszystkich regionów – dla dobrze rozwiniętych, by mogły pozostać w czołówce, a dla pozostających w tyle, by mogły dogonić najlepszych³.

³ R. Wintjes, H. Hollanders, „Regionalny wpływ zmian technologicznych w 2020 r.”

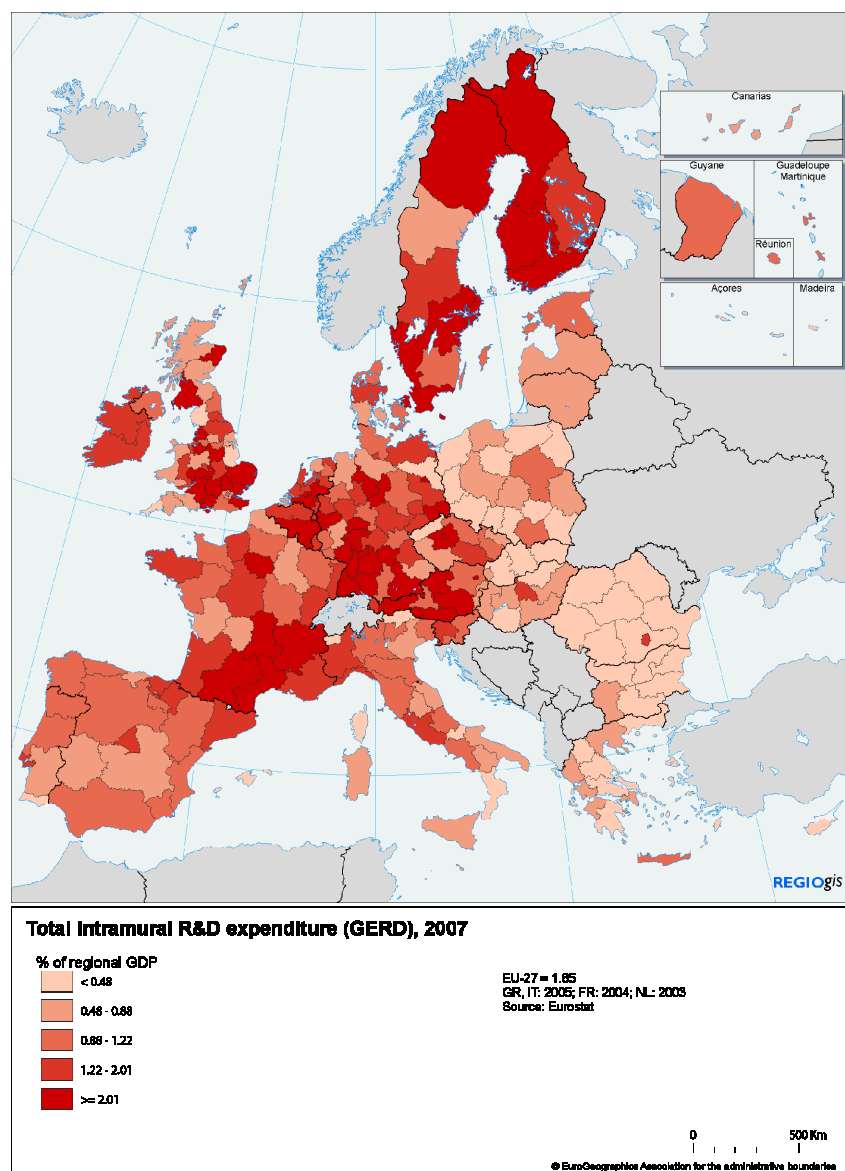
Mapa 1: Regionalny współczynnik osiągnięć w zakresie innowacji

Możliwości regionów w zakresie wiedzy i zdolności innowacyjnych zależą od wielu czynników – kultury biznesowej, umiejętności pracowników, instytucji edukacyjnych i szkoleniowych, oferty usług wspierających innowacje, mechanizmów transferu technologii, infrastruktury badawczo-rozwojowej i TIK, mobilności naukowców, inkubatorów przedsiębiorczości, nowych źródeł finansowania oraz miejscowego potencjału kreatywności. Dobre zarządzanie ma również kluczowe znaczenie. Osiągnięcia w zakresie badań i rozwoju oraz innowacji różnią się znacząco w poszczególnych częściach UE, jak pokazuje Regionalny współczynnik osiągnięć w zakresie innowacji (zob. mapa 1), wspólny wskaźnik wielu z tych czynników.

W podobnie nierównym stopniu poszczególne regiony zbliżyły się do celu, jakim jest przeznaczanie 3 % PKB na badania i rozwój: tylko 27 regionów w UE, mniej więcej jeden na dziesięć, osiągnęło ten cel (zob. mapa 2). Efekty aglomeracji prowadzą do koncentracji zasobów przeznaczonych na badania naukowe i rozwój w kilku wiodących regionach (np. w Brunshwiku w Niemczech, gdzie wydatki na badania i rozwój wynoszą obecnie blisko 7 % PKB), a znacznego ich ograniczania w innych (np. Severen tsentralen (Bułgaria), gdzie wielkość ta wynosi poniżej 1 %).

Mapa 2: Wydatki na badania i rozwój

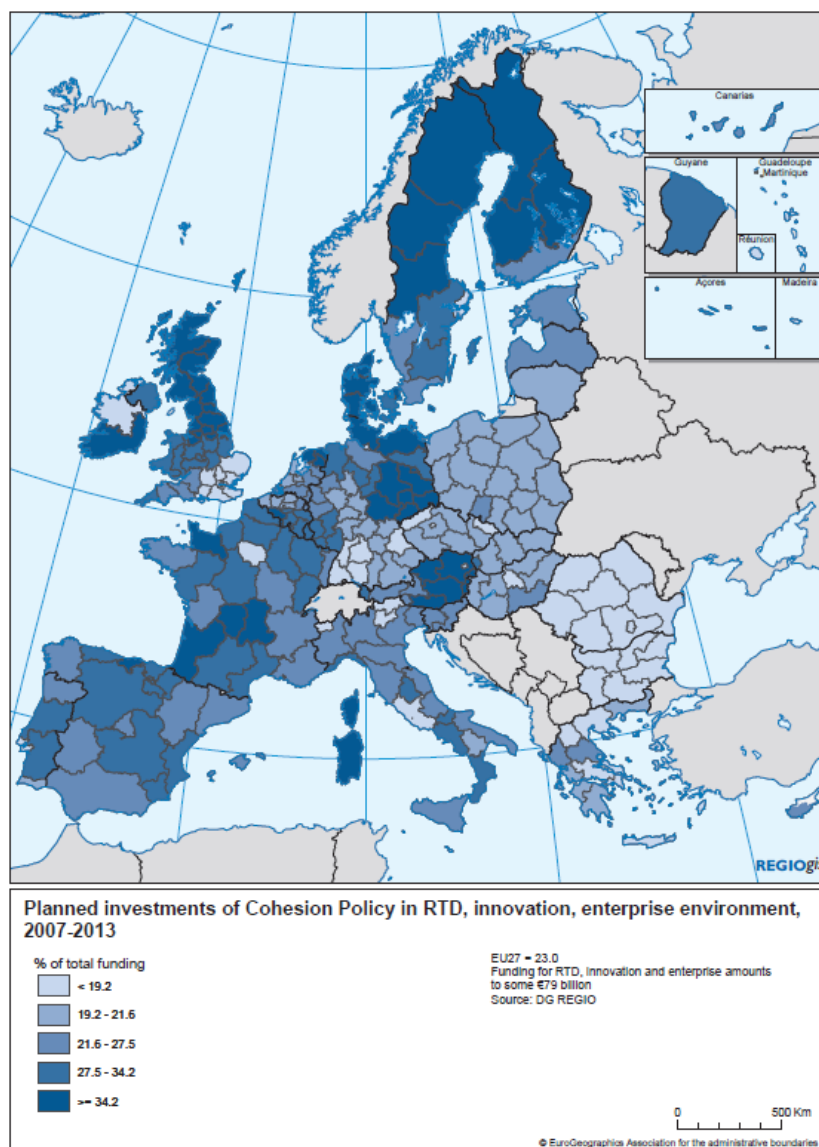
2.2. Polityka regionalna wspierająca inteligentny wzrost we wszystkich regionach

Państwa członkowskie i regiony są już zaangażowane we wspieranie inteligentnego rozwoju pomimo niekorzystnych warunków gospodarczych. Na powyższe obszary polityki przeznaczono 86 mld EUR, przy czym trzy czwarte tej kwoty pochodzi z EFRR (65 mld EUR).

Wsparcie na badania i innowacje pochodzące z polityki regionalnej różni się jednak znacząco w zależności od regionu (zob. mapa 3). Zazwyczaj jest ono większe w bardziej zaawansowanych regionach, wzmacniając pozytywne obszary wzrostu oparte na innowacjach. W ramach polityki należy pracować w bliskiej współpracy ze Wspólnotowym programem na rzecz innowacji (CIP) i 7. programem ramowym w zakresie badań (PR7). Programy te powinny w dalszym ciągu skupiać się na wspieraniu dążenia do doskonałości, wzajemnego uczenia się oraz ogólnounijnej współpracy naukowców i przedsiębiorstw. Natomiast polityka regionalna powinna dalej koncentrować swoją pomoc w taki sposób, by wszystkie regiony potrafiły absorbować i skutecznie wykorzystywać innowacje, tak aby

korzyści z nich płynące były widoczne w całej UE, co pomaga z kolei w jak najlepszym wykorzystaniu potencjału wiedzy UE.

Mapa 3: Finansowanie badań i rozwoju technologicznego oraz innowacji w ramach polityki spójności, lata 2007-2013

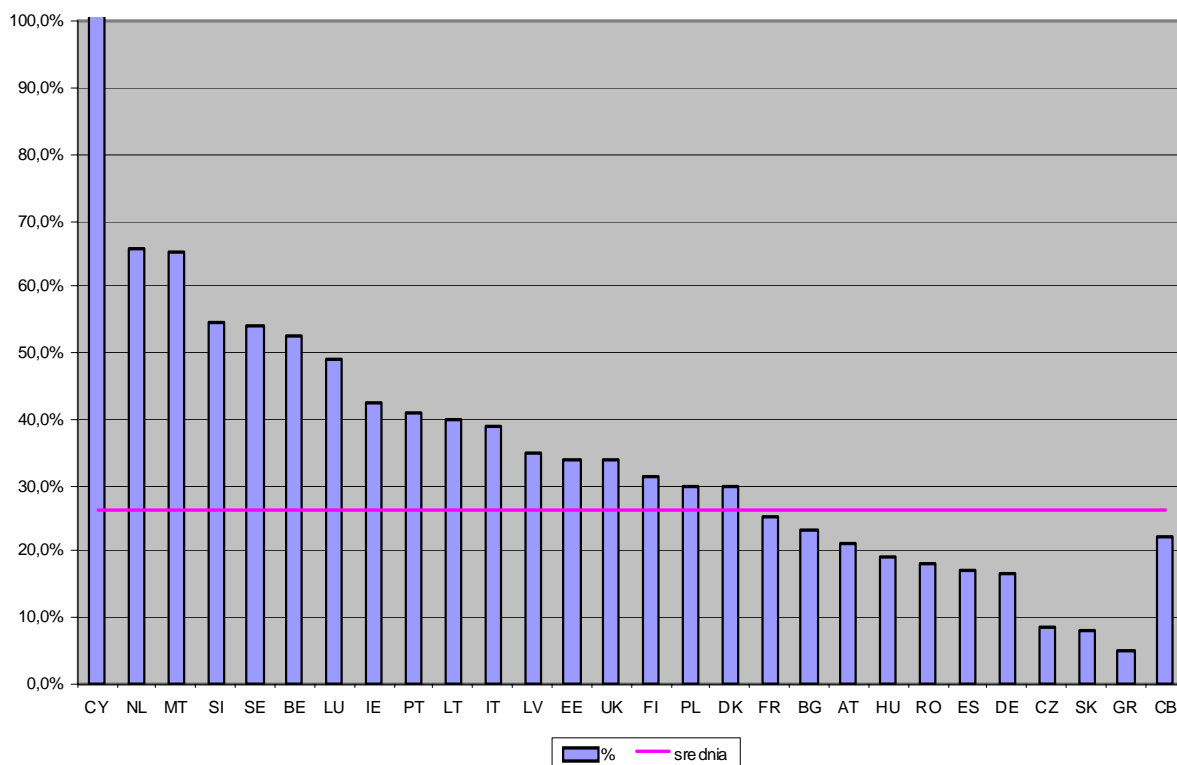

Do września 2009⁴ zaledwie 22 mld EUR, tj. 26 % z kwoty 86 mld EUR zaplanowanej pierwotnie w ramach polityki regionalnej UE na badania naukowe i innowacje, w tym przedsiębiorczość i TIK, zostało dotąd wykorzystane na projekty (zob. wykres 1).

⁴ COM(2010) 110 Polityka spójności: Sprawozdanie strategiczne 2010 dotyczące realizacji programów na lata 2007-2013

Wykres 1: Odsetek postępów w selekcji projektów z zakresu innowacji w państwach członkowskich,

lata 2007-2013

Istnieje zatem potrzeba przyspieszenia wdrożeń, optymalizacji wpływów podejmowanych działań i ich ukierunkowania na obszary, które dają regionom największy potencjał rozwijania konkurencyjnej przewagi, oraz maksymalizacji synergii pomiędzy różnymi źródłami wspólnotowego finansowania innowacji.

3. EUROPA 2020: ZWIĘKSZANIE WKŁADU POLITYKI REGIONALNEJ UE

Niezbędna jest inteligencja strategiczna, która pozwoli określić działania o dużej wartości dodanej, które dają największe szanse podniesienia konkurencyjności regionu. Aby zasoby na badania i rozwój oraz innowacje miały jak największy wpływ, muszą osiągnąć masę krytyczną. Ponadto muszą im towarzyszyć środki na podnoszenie umiejętności i poziomu edukacji oraz poszerzenie infrastruktury wiedzy.

Władze krajowe i samorządowe powinny odpowiednio **rozwijać strategię „inteligentnej specjalizacji”** w celu maksymalnego zwiększenia wspólnego wpływu polityki regionalnej i innych polityk unijnych.

Strategie „inteligentnej specjalizacji” mogą zapewnić skuteczniejsze wykorzystanie funduszy publicznych i mogą stymulować inwestycje prywatne. Zamiast rozdrabniać inwestycje w różnych obszarach i branżach, z ich pomocą regiony skoncentrują zasoby na kilku kluczowych priorytetach. Mogą one również stanowić podstawowy element rozwoju wielopoziomowego zarządzania w kontekście zintegrowanej polityki innowacji. Ponadto muszą być one ściśle związane z innymi obszarami polityki i wymagają zrozumienia

mocnych stron danego regionu w porównaniu z innymi⁵ oraz ewentualnych korzyści dla współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej.

Nie jest to strategia narzucana z góry - inteligentna specjalizacja obejmuje przedsiębiorstwa, ośrodki badawcze i szkoły wyższe, które pracują razem w celu określenia najbardziej obiecujących obszarów specjalizacji w danym regionie, ale również słabości utrudniających wprowadzanie innowacji. Uwzględnia ona różnice w możliwościach gospodarczych poszczególnych regionów w odniesieniu do innowacji. Podczas gdy wiodące regiony mogą inwestować w udoskonalanie ogólnych technologii lub innowacji w dziedzinie usług, o tyle w przypadku pozostałych regionów więcej korzyści przynosi często inwestowanie w innowacje w konkretnym sektorze lub kilku pokrewnych sektorach.

Stabilność strategii będzie zależała od terminowości i koordynacji środków polityki oraz od zarządzania, w tym metod angażowania zainteresowanych stron. Konieczne będzie przygotowanie mechanizmów uczenia się w zakresie tematyki związanej z daną polityką, w szczególności poprzez dokonywanie wzajemnych ocen, w których będą uczestniczyć urzędnicy, profesjonalści z danej dziedziny i zainteresowane strony z danego regionu. Inteligentna specjalizacja musi wykorzystywać różnorodność regionalną, stymulować współpracę wykraczającą poza granice regionów i krajów oraz otwierać nowe możliwości w drodze unikania fragmentacji i zapewniania swobodniejszych przepływów wiedzy w UE.

Jakie powinny być główne elementy takich strategii? Z zastrzeżeniem, że nie jest to wyczerpująca lista, poniżej wymieniono kilka najważniejszych pomysłów, które regiony mogą wykorzystać w różnych kombinacjach podczas opracowywania swojej strategii tak, by jak najlepiej oddać ich szczególną sytuację.

3.1. Klastry innowacyjne działające na rzecz regionalnego wzrostu gospodarczego

Klastry – geograficzne skupiska firm, często MŚP, które współdziałają ze sobą oraz z klientami i dostawcami, a także często korzystają wspólnie z dostępnymi specjalistami, usługami biznesowymi i finansowymi oraz infrastrukturą z zakresu badań i rozwoju oraz szkoleń – stanowią ważny element strategii „inteligentnej specjalizacji”. Tworzą one korzystne środowisko, które podnosi konkurencyjność i napędza innowacje. Wspieranie ich rozwoju musi koncentrować się na obszarach przewagi komparatywnej.

3.2. Przyjazne innowacjom środowiska prowadzenia działalności dla małych i średnich przedsiębiorstw

Dobrze prosperujący sektor MŚP ma zasadnicze znaczenie dla wzrostu gospodarczego, zatrudnienia i innowacji, a co za tym idzie dla spójności. MŚP są centralną częścią gospodarki UE: ok. 20 mln tych przedsiębiorstw stanowi prawie 60 % wartości dodanej i zapewnia dwie trzecie miejsc pracy w sektorze prywatnym. Ponad 92 % stanowią mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające poniżej 10 osób⁶. Władze regionalne i krajowe powinny zatem wspierać przyjazne innowacjom środowiska biznesowe, które pomagają MŚP, szczególnie w dużym stopniu zaangażowanym w badania i rozwój, oraz ułatwiają powstawanie nowych przedsiębiorstw. Ocena ex-post EFRR w latach 2000-2006 ujawniła, iż chociaż wsparcie pozwoliło utworzyć co najmniej milion miejsc pracy i zwiększyć inwestycje w badania i

⁵ Wkład Prezydencji belgijskiej na nieformalnym posiedzeniu rady ds. konkurencyjności, lipiec 2010 r.

⁶ „Polityka innowacji na szczeblu regionalnym: Priorytety rzemiosła i MŚP w nowej strategii innowacji” – dokument do dyskusji przedstawiony przez sekretariat UEAPME (2010 r.).

innowacje, istnieje potrzeba szerszego wykorzystania kredytów, finansowania kapitałowego oraz innych form inżynierii finansowej.

3.3. Uczenie się przez całe życie w obszarze badań i innowacji

Wiele szkół wyższych w UE pomaga w komercjalizacji badań naukowych poprzez wzmacnianie ducha przedsiębiorczości studentów i współpracę z regionalnymi firmami w zakresie innowacji, angażując się w ten sposób mocno w regionalny rozwój gospodarczy. Potrzebnych jest więcej tego typu inicjatyw.

Europejski Instytut Innowacji i Technologii jest pierwszą inicjatywą mającą na celu zwiększenie konkurencyjności UE poprzez pełną integrację szkolnictwa wyższego, badań naukowych i biznesu (trójkąt wiedzy) z myślą o wprowadzaniu i propagowaniu innowacji na światowym poziomie i o takim samym zasięgu. EIT ma więc ważną rolę do odegrania w obszarze europejskich innowacji.

Edukacja, szkolenia i uczenie się przez całe życie, o których mowa w projekcie przewodnim strategii Europa 2020 „Mobilna młodzież” oraz w inicjatywie „Nowe umiejętności w nowych miejscach pracy”, są niezbędne dla rozwijania regionalnych zdolności innowacyjnych. Koncentrowanie programów zajęć w szkołach ogólnokształcących, zawodowych i na uczelniach na kompetencjach interdyscyplinarnych, takich jak kreatywność, przedsiębiorczość i umiejętność podejmowania inicjatywy, pomogą młodym ludziom w rozwijaniu ich pełnego potencjału innowacyjności. EFRR powinien promować większą liczbę projektów w celu wspierania skutecznej współpracy pomiędzy wszystkimi rodzajami instytucji edukacyjnych i szkoleniowych oraz przedsiębiorstw.

3.4. Atrakcyjna regionalna infrastruktura badawcza i ośrodki kompetencji

Infrastruktura badawcza jest niezbędna w systemach innowacji opartych na wiedzy. W wykorzystaniu ich pełnego potencjału regionom pomoże zastosowanie podejścia opartego na trzech elementach: (i) stworzeniu światowej klasy infrastruktury badawczej i TIK, opartej na istniejących zasobach naukowych, przy wsparciu funduszy strukturalnych, (ii) ustanowieniu sieci ośrodków badawczych w państwach mniej zaawansowanych w dziedzinie badań oraz (iii) opracowaniu mechanizmów partnerstw regionalnych. Dalszy rozwój i wykorzystanie opartej na TIK infrastruktury elektronicznej do tworzenia wzajemnych połączeń i ułatwiania współpracy pomiędzy rozproszonymi zespołami badawczymi oraz dzielenie się zasobami naukowymi i wiedzą są kluczowymi środkami do osiągnięcia tego celu.

Władze krajowe i regionalne powinny rozważyć w szczególności, jak polityka regionalna UE może przyczynić się do realizacji celu projektu przewodniego Unia innowacji na rok 2015, jakim jest ukończenie lub rozpoczęcie budowy 60 % infrastruktury badawczej wskazanej przez Europejskie strategiczne forum na rzecz infrastruktury badawczej (ESFRI).

3.5. Sektor kultury i twórczości

Zdolność UE do wyjścia z kryzysu i sprostania długoterminowym wyzwaniom opiera się nie tylko na mocnych fundamentach przemysłowych, ale również na kreatywności i umiejętnościach ludzi, zarządzaniu i silnych wartościach społecznych – solidarności, szacunku dla środowiska naturalnego, otwartości i różnorodności kulturowej.

Sektor kultury i twórczości, który kwitnie na poziomie lokalnym i regionalnym, dysponuje strategicznymi możliwościami łączenia kreatywności i innowacji. Mogą one pobudzić lokalne

gospodarki, rozpocząć nowe działania, stworzyć nowe i trwałe miejsca pracy, pozytywnie oddziaływać na inne branże oraz zwiększyć atrakcyjność regionów i miast⁷. Sektor twórczości stanowi zatem katalizator strukturalnej zmiany wielu stref przemysłowych i obszarów wiejskich, mając potencjał do odmłodzenia ich gospodarki i przyczynienia się do zmiany powszechnego obrazu tych regionów.

Powinien on zostać włączony w strategię rozwoju regionalnego, aby zapewnić skuteczne partnerstwo pomiędzy społeczeństwem obywatelskim, przedsiębiorstwami i organami publicznymi na szczeblu regionalnym, krajowym i europejskim.

3.6. Agenda cyfrowa

Agenda cyfrowa ma za zadanie uzyskanie trwałych korzyści gospodarczych i społecznych z cyfrowego wspólnego rynku opartego na szybkich aplikacjach internetowych i otwartym dostępie do zawartości sieciowej.

Wsparcie polityki regionalnej dla szerokopasmowego internetu w latach 2000-2006 i 2007-2013 pomogło zmniejszyć różnicę w korzystaniu z sieci, jaka istnieje pomiędzy gęsto i słabiej zaludnionymi regionami, z 67 % w 2004 r. do 24 % w 2008 r. oraz różnicę w zasięgu szerokopasmowego internetu w regionach wiejskich i miejskich z 33 % w 2004 r. do 28 % w 2007 r. Jednak różnice takie wciąż istnieją: dostęp do sieci szerokopasmowych ma 94 % Europejczyków, jednak wśród mieszkańców wsi wartość ta wynosi zaledwie 80 %.

Wiele regionów ma wciąż problem z inwestowaniem funduszy EFRR przyznanych na TIK (ok. 4,4 % łącznej kwoty), częściowo z powodu braku zdolności planowania. Wyraźniejszy wzrost inwestycji prywatnych w TIK jest również potrzebny, aby zrównoważyć ograniczenia budżetowe w zakresie wydatków publicznych. W odniesieniu do wagi TIK dla systemu innowacji, państwa członkowskie powinny rozważyć, w jaki sposób lepiej wykorzystać EFRR, aby przyspieszyć osiągnięcie celów UE na rok 2020 w odniesieniu do dostępu do szerokopasmowego internetu, w tym zapewnienia dostępu do sieci na terenie całej UE oraz wykorzystania różnych technologii (światłowody, ADSL, sygnał bezprzewodowy i satelitalny) zdolnych sprostać różnorodnym geograficznym potrzebom i wyzwaniom regionów we wszystkich częściach UE.

3.7. Zamówienia publiczne

Zamówienia publiczne stanowią kluczowy element napędzający innowacje, ponieważ mogą pomóc innowacyjnym przedsiębiorstwom przyspieszyć wprowadzanie na rynek innowacji i uzyskiwanie zwrotu z inwestycji. Innowacyjne zamówienia publiczne oznaczają podejmowanie przez sektor publiczny roli głównego klienta i ponoszenie ryzyka z tym związanego, przy równoczesnym podnoszeniu jakości usług i wydajności.

Budżety na zamówienia powinny obejmować zamówienia przedkomercyjne oraz partnerstwa innowacyjne. Komisja dostarczy wytyczne i wsparcie do stymulowania procesu, w tym ramy prawne ułatwiające wspólną procedurę udzielania zamówień pomiędzy organami zamawiającymi z różnych państw członkowskich.

Takie procesy toczą się w regionach ujętych w inicjatywie „Regiony na rzecz zmian gospodarczych” i muszą zostać włączone w programy operacyjne.

⁷ COM(2010)183 „Uwalnianie potencjału sektora kultury i twórczości”.

3.8. Polityka regionalna, a w szczególności europejskie partnerstwa innowacyjne, w obliczu wielkich wyzwań

Znalezienie i zastosowanie skutecznych rozwiązań dla niektórych wyzwań społecznych wymaga szerokiego skoordynowanego podejścia na szczeblu UE. Wyzwania określone w strategii Europa 2020 to m.in. zmiana klimatu, efektywne wykorzystywanie energii i zasobów, niedostatek surowców oraz starzenie się społeczeństwa.

Unia innowacji obejmuje kilka europejskich partnerstw innowacyjnych, które będą zmagać się z konkretnymi wyzwaniami, dostarczając środków do gromadzenia zasobów i zbliżając do siebie wszystkich kluczowych graczy oraz odpowiednie instrumenty polityczne na szczeblu UE i krajowym, z myślą o osiągnięciu wspólnych celów.

Działania w ramach polityki regionalnej powinny w dalszym ciągu dotyczyć tych wyzwań i konieczne jest znalezienie sposobów angażowania poszczególnych partnerstw w jej realizację.

4. ZWIĘKSZANIE SYNERGII POMIĘDZY INSTRUMENTAMI POLITYKI

Rada⁸ i Parlament Europejski⁹ podkreśliły wagę wzmocnienia synergii pomiędzy politykami wsparcia UE w obszarze badań naukowych i innowacji. Instytucje te wezwały Komisję do dalszego poszukiwania sposobów harmonizacji i upraszczania zasad i procedur dotyczących przedmiotowych środków oraz do badania wzajemnych połączeń między nimi, tak aby mogła wskazywać kierunki działania i wspierać współpracę z krajowymi i regionalnymi organami zaangażowanymi w ich wdrażanie.

Od tego czasu podjęto pewne kroki w celu udzielenia pomocy podmiotom bezpośrednio zaangażowanym w innowacje oraz organom publicznym odpowiedzialnym za regionalne systemy innowacji i świadczenie usług wsparcia. Dla wspomnianych podmiotów Komisja wydała „Praktyczny przewodnik”¹⁰ dla naukowców i przedsiębiorstw. W przypadku twórców polityki na szczeblu krajowym i regionalnym czynione są wysiłki, by informować ich o lokalnych beneficjentach finansowania z UE w celu zwiększenia potencjału zaistnienia synergii pomiędzy prowadzonymi działaniami.

Służby Komisji sprawdzają, wraz z państwami członkowskimi i władzami regionalnymi, w jakim stopniu współfinansowane programy mogą stanowić dodatkowe wsparcie finansowe dla PR7 w przypadku:

- budowy infrastruktury badawczej przewidzianej na liście ESFRI
- projektów realizowanych w ramach działania PR7 „Potencjał badawczy”, które zostały pozytywnie ocenione, ale nie mogły zostać sfinansowane z powodu braku środków.

Kolejną możliwością, z której mogą skorzystać państwa członkowskie i regiony, jest przejęcie najlepszych praktyk z procesu zarządzania projektami PR7 i, poprzez zastosowanie

⁸ Konkluzje z dnia 17 maja 2010 r.

⁹ Rezolucja PE (EP:A7-0138/2010, P7_TA(2010) 0189; maj 2010 r.).

¹⁰ http://cordis.europa.eu/eu-funding-guide/home_pl.html

wzajemnej międzynarodowej oceny, określenie priorytetów finansowania badań naukowych i innowacji w programach polityki regionalnej UE.

Parki naukowe i technologiczne, a także inkubatory przedsiębiorczości, w znaczący sposób ułatwiają wprowadzanie innowacji i stymulują rozwój regionalny¹¹. Komisja opublikowała ostatnio „Inteligentny przewodnik po inkubatorach innowacji” dla twórców polityki regionalnej¹².

Sieć Enterprise Europe Network oparta jest na lokalnych i regionalnych przedsiębiorstwach oraz podmiotach wspierających innowacje, z których wiele jest odpowiedzialnych za zarządzanie EFRR. Sieć zachęca MŚP do uczestnictwa w projektach PR7 i CIP i wspiera transfer technologii oraz partnerstwa biznesowe, pomagając w ten sposób przedsiębiorstwom w łączeniu się w ponadnarodowe sieci innowacji i wiedzy. Sieć zwiększa również zdolność lokalnych i regionalnych organizacji partnerskich do oferowania usług wsparcia dostosowanych do coraz bardziej globalnych łańcuchów wartości.

Ponadto, na poziomie UE, wsparcie dla programów transnarodowych (np. strategii dla regionu Morza Bałtyckiego) i współpracy międzyregionalnej (np. Regiony wiedzy w PR7, inicjatywy klastrów w CIP oraz INTERREG IVC i URBACT, w tym inicjatywa Regiony na rzecz zmian gospodarczych) pomaga regionom szerzej uczestniczyć w badaniach na światowym poziomie i zwiększać możliwości uczenia się.

5. WNIOSKI

Poprzez niniejszy komunikat wzywa się państwa członkowskie i regiony, aby pomogły w osiągnięciu celów inteligentnego wzrostu, stanowiącego element strategii Europa 2020, z wykorzystaniem polityki regionalnej i finansowania z EFRR.

Poważne zmiany w sposobie działania polityki regionalnej będą mogły zostać wprowadzone dopiero w kolejnych wieloletnich ramach finansowania. Jednak w ciągu ostatnich trzech lat bieżącego okresu programowania państwa członkowskie i regiony mogą już zacząć modyfikować swój sposób funkcjonowania. Załącznik do niniejszego komunikatu sugeruje sposoby wykorzystywania różnorodności regionalnej i zapewniania skutecznego wykorzystania ograniczonych zasobów poprzez stosowanie synergii pomiędzy źródłami finansowania oraz pomiędzy systemami badań i innowacji w różnych regionach. Działania te należy rozpatrywać w kontekście projektu przewodniego „Unia innowacji” i traktować je jako jego uzupełnienie.

Załącznik 1 – Działania służące osiągnięciu celów inteligentnego wzrostu w ramach strategii Europa 2020 za pomocą polityki regionalnej i środków finansowych, które oferuje

Działanie 1: Rozwinąć strategię inteligentnej specjalizacji

Działanie to ma na celu skoncentrowanie zasobów na najbardziej obiecujących obszarach przewagi komparatywnej, tj. klastrach, istniejącej działalności sektorowej i międzysektorowej, ekoinnowacjach, rynkach o wysokiej wartości dodanej oraz szczególnych

¹¹ EESC CCMI/072 (lipiec 2010 r.), „Technology, Industrial innovation and Science Parks”.

¹² http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/working/sf2000_en.htm

obszarach badań naukowych. Rozwijanie takich strategii można rozpocząć niezwłocznie, korzystając ze wsparcia na pomoc techniczną i poddając je wzajemnej międzynarodowej ocenie.

Jeśli działanie to zostanie utrzymane, muszą mu towarzyszyć dwa poniższe środki:

- Zwiększenie wsparcia z EFRR na edukację, badania naukowe i innowacje w bieżącym okresie w celu rozwinięcia inwestycji w tych obszarach, m.in. przy wykorzystaniu dodatkowego finansowania z PR7 i CIP. Należy polepszyć warunki ramowe badań naukowych i innowacji oraz gospodarki opartej na wiedzy, wiążąc wsparcie z EFRR z priorytetami krajowego programu reform (z uwzględnieniem wytycznej 4 Zintegrowanych wytycznych polityki gospodarczej i polityki zatrudnienia).
- Pełne wykorzystanie elastyczności programów polityki regionalnej UE, aby przekierować fundusze na ten cel. Komisja będzie wspierała wnioski o takie przekierowanie zgodne z podejściem inteligentnej specjalizacji i przyspieszała ich zatwierdzanie.

Działanie 2: szersze wykorzystanie **instrumentów inżynierii finansowej** przy wspieraniu innowacji, w tym pożyczek uprzywilejowanych, gwarancji i kapitału venture, w zależności od rodzaju i wielkości firmy oraz związanego z przedsięwzięciem ryzyka. Priorytetem polityki powinno być rozpowszechnienie pożyczek i finansowania kapitałowego na innowacje z wykorzystaniem istniejących instrumentów, w tym grupy EBI, w szczególności na rzecz MŚP;

Działanie 3: wykorzystanie możliwości (na mocy art. 37 ust. 6 lit. b) rozporządzenia WE nr 1083/2006) finansowania **współpracy międzyregionalnej** do promowania badań i innowacji w ramach celów konwergencji i konkurencyjności regionalnej oraz łatwiejszego dostępu do międzynarodowych sieci badań i innowacji w ramach PR7 i CIP;

Działanie 4: zapewnianie spójności pomiędzy polityką badań naukowych i innowacji opartą na sile popytu i polityką opartą na sile podaży dzięki wykorzystaniu możliwości oferowanych przez **zamówienia publiczne współfinansowane przez EFRR**, aby zwiększyć stopień innowacyjności produktów, procesów i usług;

Działanie 5: bardziej systematyczne **wykorzystywanie wzajemnej międzynarodowej oceny dokonywanej przez niezależnych ekspertów** w przypadku projektów badawczych w celu zwiększenia skuteczności wsparcia;

Działanie 6: rozważenie wykorzystania EFRR do finansowania odpowiednich **projektów wstępnie wybranych w ramach PR7 i CIP**;

Działanie 7: wykorzystanie możliwości poprawy regionalnej polityki innowacji poprzez partnerskie uczenie się oferowane przez platformy i sieci PR7, CIP oraz INTERREG IV C.

Realizacja powyższych działań powinna być prezentowana we właściwej sekcji sprawozdań z realizacji oraz dyskutowana przez komitety monitorujące programu.

Załącznik 2 – Lista działań, które zostaną podjęte przez Komisję

Aby wspierać działania wymienione w załączniku 1 w przypadku, gdy będą one realizowane przez państwa członkowskie, Komisja będzie:

- **ułatwiać opracowywanie i realizację strategii inteligentnej specjalizacji przez rządy krajowe i regionalne:**
 - tworząc przed 2012 r. „Platformę inteligentnej specjalizacji”, skupiającą doświadczenia uniwersytetów, ośrodków badawczych, władz regionalnych, przedsiębiorstw i służb Komisji, tak aby pomóc w określeniu potrzeb, silnych punktów i możliwości;
 - dostarczając dane, analizy strategiczne i informacje dotyczące wyników w zakresie badań naukowych i innowacji oraz specjalizacji z europejskiej perspektywy (w szczególności za pośrednictwem European Cluster Observatory - Europejskiego Centrum Monitorowania Kłastrów, Regional Innovation Scoreboard - Tablicy wyników innowacyjności regionów i Regional Innovation Monitor - Monitora innowacyjności regionów oraz Sectoral Innovation Watch - Sektorowego punktu obserwacyjnego innowacji);
 - dzięki platformom wzajemnego uczenia się poświęconym opracowywaniu i realizacji takich strategii (w tym finansowanym z CIP “European Cluster Cooperation Forum”¹³ - Europejskiemu forum współpracy klastrów i European Cluster Alliance - Europejskiemu stowarzyszeniu klastrów oraz finansowanym z PR7 projektom „Regiony wiedzy” i „Potencjał badawczy”).
- **wspierać państwa członkowskie i regiony w realizacji projektów z zakresu edukacji, badań naukowych i innowacji** poprzez transfer wiedzy i rozpowszechnianie dobrych praktyk, z pomocą inicjatywy „Regiony na rzecz zmian gospodarczych” (w tym „RegioStars”) oraz zapewniając pomoc techniczną dla opartych na innowacjach sieci regionalnych Fast Track oraz dla współpracy międzyregionalnej wspieranej m.in. w ramach INTERREG IVC, Regionów wiedzy i działań klastrów finansowanych z CIP.
- **pracować ściśle z instytucjami finansowymi**, aby zwiększyć finansowanie lub maksymalnie wykorzystać istniejące instrumenty finansowe, w tym tworząc ewentualnie instrument w ramach RSFF¹⁴ przeznaczony dla regionów konwergencji, szerzej wykorzystując JEREMIE¹⁵ w celu zapewnienia finansowania ryzyka i gwarancji z myślą o stymulacji innowacji w MŚP i nowopowstających firmach opartych na technologiach, oraz badając sposoby rozszerzania zakresu istniejących instrumentów inżynierii finansowej na nowe działania z zakresu badań naukowych i innowacji.

¹³ Zostanie utworzone w ramach Europejskiego Centrum Monitorowania Kłastrów w 2011 r.

¹⁴ Mechanizm finansowania oparty na podziale ryzyka (RSFF) to instrument finansowania zadłużenia opracowany wspólnie przez KE i EBI jako zachęta do prywatnych inwestycji w badania naukowe, rozwój technologiczny i innowacje.

¹⁵ Artykuł 44 rozporządzenia nr 1083/2006

- **zwiększać małym i średnim przedsiębiorstwom możliwości prowadzenia działalności**, konsolidując i wzmacniając sieć Enterprise Europe Network, której partnerzy powinni z kolei pomagać organizacjom w lepszym wykorzystywaniu finansowania z EFRR przeznaczonego na innowacje.
- **zwiększać spójność i komplementarność polityk UE w zakresie edukacji, badań naukowych i innowacji**, mając na celu:
 - znalezienie przykładów dobrych praktyk z myślą o twórcach polityki oraz osobach wspierających innowacje, a także zachęcanie do stosowania tych praktyk; poszerzenie i aktualizację „Praktycznego przewodnika na temat możliwości finansowania przez UE” w tym obszarze i utworzenie jednego portalu internetowego poświęconego wsparciu Komisji dla badań naukowych i innowacji, połączonego z portalem dla uczestników PR7 (lub w nim zawartego) w celu ułatwienia innowacyjnym podmiotom dostępu do finansowania z UE.

-